

บทที่ ๔

หน้าที่ของหมวดคำ

หน้าที่ของหมวดคำในที่นี้จะแบ่งออกเป็น ๒ ชั้น คือ

- ก. หน้าที่ของหมวดคำในประโยคเริ่ม^๑
- ข. หน้าที่ของหมวดคำในวลีชนิดต่าง ๆ^๒

ก. หน้าที่ของหมวดคำในประโยคเริ่ม

หมวดคำ ๒๖ หมวด (ในบทที่ ๓) อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท โดยพิจารณาจากหน้าที่ในฐานะที่เป็นส่วนประกอบของประโยค^๓ ในประโยคเริ่ม คือ

๑. หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบประเภทฐานของประโยค^๔ แบ่งออกได้เป็น ๒ จำพวก คือ

๑.๑ จำพวกที่ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค-ประเภทนาม คือ หน่วยประธาน (ป) หน่วยกรรมตรง (ค) หน่วยกรรมรอง (ร) และหน่วยนามเดี่ยว (นค)^๕ มี ๑๒ หมวด คือ

- (๑) หมวดคำนาม
- (๒) หมวดคำสรรพนาม
- (๓) หมวดคำคุณศัพท์
- (๔) หมวดคำลักษณนาม

^๑ คู่มือเรื่องประโยคเริ่ม ในบทที่ ๑ หน้า ๘.

^๒ คู่มือเรื่องวลี ในบทที่ ๑ หน้า ๑๓.

^๓ คู่มือเรื่องส่วนประกอบของประโยค ในบทที่ ๑ หน้า ๘.

^๔ คู่มือเรื่องส่วนประกอบประเภทฐาน ในบทที่ ๑ หน้า ๘.

- (๕) หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง
 (๖) หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก
 (๗) หมวดคำจำนวนนับ
 (๘) หมวดคำลำดับที่
 (๙) หมวดคำหาจำนวน
 (๑๐) หมวดคำหลังจำนวน
 (๑๑) หมวดคำเชื่อมนาม
 (๑๒) หมวดคำลงท้าย

หมวดคำ ๑๒ หมวดนี้ ยังแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑.๑.๑ กลุ่มที่สามารถทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยค
 ในประโยคเริ่มได้ มีอยู่ ๒ หมวด คือ หมวดคำนาม และ หมวดคำสรรพนาม

ตัวอย่างหมวดคำนาม

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน เช่น

นอระกู่⁵   นอระก

นอ   นอน

ป   อ

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง เช่น

me:³   ti:¹   นอระกู่⁵

แม่   ตี   นอ

ป   ส   ก

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมรอง เช่น

me:³   h:⁴   sa-ta:η   นอระกู่⁵

แม่   ให้   สต่างค์   นอ

ป   ท   ค   ร

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยนามเดี่ยว เช่น

นวะ:๓⁵

นอง!

นค

ตัวอย่างหมวดคำสรรพนาม

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน เช่น

khaw¹ นวะ:n

เขา นอน

ป อ

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง เช่น

me:³ ti:¹ khaw¹

แม่ คือ เขา

ป ส ค

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมรอง เช่น

me:³ hã:⁴ sa-ta:n khaw¹

แม่ ให้ สตรงค์ เขา

ป ท ค ร

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยนามเดี่ยว เช่น

ta:n³

ทาน!

นค

๑.๑.๒ กลุ่มที่ไม่สามารถทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของ
ประโยค ในประโยคเริ่มใด จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับหมวดคำกลุ่มแรก (ซึ่งกล่าวถึงใน
หัวข้อ ๑.๑.๑ ข้างต้น) หรือทำหน้าที่ร่วมกับหมวดคำกลุ่มแรกและหมวดคำกลุ่มเดียวกัน
มี ๑๐ หมวด คือ

๑.๑.๒.๑ หมวดคำลักษณนาม เช่น

khə:1 khaw4 ca:n

ขอ ชาว จวน

ส

ค

คำลักษณนาม ca:n 'จวน' ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม
khaw4 'ชาว' เป็นหน่วยกรรมตรง (ค) ของประโยคนี้

๑.๑.๒.๒ หมวดคำคุณศัพท์ เช่น

no:ŋ5 kam1-lan list3 ka-po:ŋ may2

นอง กำลัง รีด กระโปรง ใหม่

ป

ส

ค

คำคุณศัพท์ may2 'ใหม่' ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม
ka-po:ŋ 'กระโปรง' เป็นหน่วยกรรมตรง (ค) ของ
ประโยคนี้

๑.๑.๒.๓ หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง เช่น

lot5 ni:5 tem1 le:w5

รถ นี้ เต็ม แล้ว

ป

อ

คำบอกกำหนดเสียงสูง ni:5 'นี้' ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม
lot5 'รถ' เป็นหน่วยประธาน (ป) ของประโยคนี้

๑.๑.๒.๔ หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก เช่น

ba:n4 han4 de:ŋ so:p3

บ้าน นั้น แดง ชอบ

ค

ป

ส

คำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก han4 'นั้น' ทำหน้าที่ร่วมกับ
คำนาม ba:n4 'บ้าน' เป็นหน่วยกรรมตรง (ค) ของ
ประโยคนี้

๑.๑.๒.๕ หมวดคำจำนวนนับ เช่น

khɔː ¹	<u>kuay⁴-tiaw¹</u>	<u>soːŋ¹</u>
ขอ	กวยเตี้ยว	สอง
สี่		๓

คำจำนวนนับ soːŋ¹ 'สอง' ทำหน้าที่รวมกับคำนาม kuay⁴-tiaw¹ 'กวยเตี้ยว' เป็นหน่วยกรรมตรง (๓) ของประโยคนี้

๑.๑.๒.๖ หมวดคำลำดับที่ เช่น

<u>baːn⁴</u>	<u>laŋ¹</u>	<u>leːk³</u>	ŋaːm	diː
บ้าน	หลัง	แรก	สวย	ดี
	๑			๒

คำลำดับที่ leːk³ 'แรก' ทำหน้าที่รวมกับคำนาม baːn⁴ 'บ้าน' และคำลักษณนาม laŋ¹ 'หลัง' เป็นหน่วยประธาน (๑) ของประโยคนี้

๑.๑.๒.๗ หมวดคำหน้าจำนวน เช่น

meː ³	ca [?]	sáː ⁵	<u>phaː⁴</u>	<u>sak⁵</u>	soːŋ ¹	met ⁵
แม่	จะ	ซื้อ	ผ้า	สี่	สอง	เมตร
	๑					๓

คำหน้าจำนวน sak⁵ 'สี่' ทำหน้าที่รวมกับคำนาม phaː⁴ 'ผ้า' คำจำนวนนับ soːŋ¹ 'สอง' และคำลักษณนาม met⁵ 'เมตร' เป็นหน่วยกรรมตรง (๓) ของประโยคนี้

๑.๑.๒.๘ หมายคำหลังจำนวน เช่น

ba:n ⁴	haw	mi:s ¹	kay ²	sip ¹	pa:y ¹
บ้าน	เรา	มี	ไก	สิบ	กว่า
	ป	ส		ท	

คำหลังจำนวน pa:y¹ 'กว่า' ทำหน้าที่รวมกับคำนาม kay² 'ไก' และคำจำนวนนับ sip¹ 'สิบ' เป็นหน่วยกรรมตรง (ท) ของประโยคนี้

๑.๑.๒.๙ หมายคำเชื่อมนาม เช่น

po:s ³	ce:k ²	sa-ta:n	chan ¹	kap	the:
พ่อ	แจก	สต่างค์	ฉัน	กับ	เชอ
	ป	ท	ท		ร

คำเชื่อมนาม kap¹ 'กับ' ทำหน้าที่รวมกับคำสรรพนาม chan¹ 'ฉัน' และคำสรรพนาม the: 'เชอ' เป็นหน่วยกรรมรอง (ร) ของประโยคนี้

๑.๑.๒.๑๐ หมายคำลงท้าย เช่น

ta:n ³	caw ⁴
ท่าน	คะ
	นค

คำลงท้าย caw⁴ 'คะ' ทำหน้าที่รวมกับคำสรรพนาม ta:n³ 'ท่าน' เป็นหน่วยนามเดี่ยว (นค)

๑.๒ จำพวกที่ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค ประเภทกริยา คือ เป็นหน่วยกรรม (อ) หน่วยสกรรม (ส) และหน่วยทวิกรรม (ท) มี ๑๑ หมาย คือ

- (๑) หมายคำกริยาออกกรรม ๑
- (๒) หมายคำกริยาออกกรรม ๒
- (๓) หมายคำกริยาสกรรม

- (๔) หมวดคำกริยาทวิกรรม
- (๕) หมวดคำช่วยหน้ากริยา
- (๖) หมวดคำช่วยหลังกริยา
- (๗) หมวดคำหน้ากริยา
- (๘) หมวดคำหลังกริยา
- (๙) หมวดคำปฏิเสธ
- (๑๐) หมวดคำกริยาวิเศษณ์
- (๑๑) หมวดคำลงท้าย

หมวดคำ ๑๑ หมวดนี้ ยังแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑.๒.๑ กลุ่มที่สามารถทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยค
ในประโยคเริ่มใหม่ ๔ หมวด คือ

๑.๒.๑.๑ หมวดคำกริยาอกรรม ๑ เช่น

ก ^๕	ก
น ^๕	น
ป	อ

๑.๒.๑.๒ หมวดคำกริยาอกรรม ๒ เช่น

me ³	di:
แม่	ดี
ป	อ

๑.๒.๑.๓ หมวดคำกริยาสกรรม เช่น

dam	khian ¹	cot ¹ -ma:y ¹
คำ	เขียน	จดหมาย
ป	ส	ต

๑.๒.๑.๔ หมวดคำกริยาวิกรรม เช่น

khu: hɔ̀:⁴ naŋ¹-sɔ̀:¹ nak⁵ - lian

ครู ใ ไห หนังสือ นักเรียน

ป ท ค ร

๑.๒.๒ กลุ่มที่ไม่สามารถทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยค
ในประโยคเริ่มได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับหมวดคำกลุ่มแรก (ซึ่งกล่าวถึงในหัวข้อ ๑.๒.๑
ข้างต้นนี้) มี ๗ หมวด คือ

๑.๒.๒.๑ หมวดคำช่วยหน้ากริยา เช่น

khaw¹ kam¹-laŋ say² tɕa:n² wit⁵-tha-yu⁷⁵

เขา กำลัง ใส่ ถาน วิทย์

ป ท ค ร

คำช่วยหน้ากริยา kam¹-laŋ 'กำลัง' ทำหน้าที่ร่วมกับ

คำกริยาวิกรรม say² 'ใส่' เป็นหน่วยวิกรรม (ท)

ของประโยคนี้

๑.๒.๒.๒ หมวดคำช่วยหลังกริยา เช่น

po:³ nɔ:n yu:²

พอ นอน อยู่

ป อ

คำช่วยหลังกริยา yu:² 'อยู่' ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยากรรม

nɔ:n 'นอน' เป็นหน่วยกรรม (อ) ของประโยคนี้

๑.๒.๒.๓ หมวดคำหน้ากริยา เช่น

pay lap¹
ไป กลับ

อ
คำหน้ากริยา pay 'ไป' ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยากรรม
lap¹ 'กลับ' เป็นหน่วยกรรม (อ) ของประโยคนี้

๑.๒.๒.๔ หมวดคำหลังกริยา เช่น

de:ŋ tuy⁴ khán⁴
แดง อวน ชิ้น

ป อ
คำหลังกริยา khán⁴ 'ชี้น' ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยากรรม
tuy⁴ 'อวน' เป็นหน่วยกรรม (อ) ของประโยคนี้

๑.๒.๒.๕ หมวดคำปฏิเสธ เช่น

me:³ bo:² yu:² ba:n⁴
แม่ ไม่ อยู่ บ้าน

ป ส ค
คำปฏิเสธ bo:² 'ไม่' ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยากรรม
yu:² 'อยู่' เป็นหน่วยกรรม (ส) ของประโยคนี้

๑.๒.๒.๖ หมวดคำกริยาวิเศษณ์ เช่น

khon mu:² nan⁵ tew ca:⁵
คน พวก นั้น เดิน ช้า

ป อ
คำกริยาวิเศษณ์ ca:⁵ 'ช้า' ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา
กรรม tew 'เดิน' เป็นหน่วยกรรม (อ) ของประโยคนี้

๑.๒.๒.๓ หมวดคำลงท้าย เช่น

hɔːm¹ khap⁵
หอม ครับ

อ
คำลงท้าย khap⁵, ครับ, ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยากรรม
hɔːm¹, หอม เป็นหน่วยกรรม (อ) ของประโยคนี้

๒. หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบ ประเภทเสริม ของประโยค คือ
หน่วยเสริมพิเศษ (พ) หน่วยเสริมบอกเวลา (ว) และหน่วยเสริมบอกสถานที่ (ถ)
มี ๔ หมวด แบ่งออกเป็น ๒ จำพวก คือ

๒.๑ จำพวกที่สามารถทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยค
ในประโยคเริ่มได้มี ๒ หมวด คือ

๒.๑.๑ หมวดคำพิเศษ ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมพิเศษ เช่น

tham-ma-daː khaw¹ maː nɔːn baːn⁴
ขรรคมดา เขา มา นอน บ้าน
พ ป ส ท

๒.๑.๒ หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ ๑ ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริม
บอกเวลา เช่น

ta-kiː⁴ phay¹ maː
ตะกี ไกร มา
ว ป อ

๒.๒ จำพวกที่ไม่สามารถทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยค
ในประโยคเริ่มได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับหมวดคำจำพวกแรก หรือทำหน้าที่ร่วมกับ

๑ ๑ เรื่องส่วนประกอบประเภทเสริมของประโยค ในบทที่ ๑ หน้า ๑๑.

หมวดคำจำพวกเดียวกัน หรือทำหน้าที่ร่วมกับหมวดคำอื่น ๆ (ซึ่งกล่าวไว้ในหน้า ๕๘ และ ๖๐) มี ๒ หมวด คือ

๒.๒.๑ หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ ๒ เช่น

wan phat¹ no:ŋ⁵ ca?² ma:

วัน พุหัส นอง จะ มา

ว ป อ

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ wan 'วัน' ทำหน้าที่ร่วมกับคำบอกเวลาประเภทที่ ๒ phat¹ 'พุหัส' เป็นส่วนประกอบของประโยค ประเภทหน่วยเสริมบอกเวลา (ว)

๒.๒.๒ หมวดคำบุพบท เช่น

lot⁵ ta:y¹ ka:ŋ¹ sa-pha:n

รถ ตาย กลาง สะพาน

ป อ ถ

คำบุพบท ka:ŋ¹ 'กลาง' ทำหน้าที่ร่วมกับนามวลี sa-pha:n 'สะพาน' เป็นส่วนประกอบของประโยค ประเภทหน่วยเสริมบอกสถานที่ (ถ)

ข. หน้าที่ของหมวดคำในวลีชนิดต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของหมวดคำในวลี จะเห็นว่า หมวดคำที่ทำหน้าที่ตามลำพัง หรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบชนิดต่าง ๆ ของประโยค ทั้งประเภทมูลฐาน และประเภทเสริม จะทำหน้าที่ตามลำพัง หรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบของวลี หรือเป็นวลีไปเลยในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ

* คู่นี้ ในบทนี้ หน้า ๗๐.

๑. หมวดคำที่ทำหน้าที่ตามลำพัง หรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบของประโยค ประเภทนาม^๑ ชนิดใดชนิดหนึ่งใน ๔ ชนิด คือ หน่วยประธาน หน่วยกรรมตรง หน่วยกรรมรอง หรือหน่วยนามเกี่ยวข้อง จะทำหน้าที่ตามลำพัง หรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบของนามวลีด้วย

๒. หมวดคำที่ทำหน้าที่ตามลำพัง หรือทำหน้าที่ร่วมกัน เป็นส่วนประกอบของประโยคประเภทกริยา^๒ ชนิดใดชนิดหนึ่งใน ๓ ชนิด คือ หน่วยกรรม หน่วยสกรรม หรือหน่วยทวิกรรม จะทำหน้าที่ตามลำพังหรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบของกริยาวลีด้วย

๓. หมวดคำที่ทำหน้าที่ตามลำพัง หรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบของประโยคประเภทหน่วยเสริมพิเศษ จะทำหน้าที่ตามลำพัง หรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็นพิเศษด้วย

๔. หมวดคำที่ทำหน้าที่ตามลำพังหรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบของประโยคประเภทหน่วยเสริมบอกเวลา จะทำหน้าที่ตามลำพัง หรือ ทำหน้าที่ร่วมกันเป็นกาลวลีด้วย

๕. หมวดคำ^๓ ที่ทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบของประโยคประเภทหน่วยเสริมบอกสถานที่ จะทำหน้าที่ร่วมกันเป็นสถานวลีด้วย

๑. หน้าที่ของหมวดคำในนามวลี และกริยาวลี

หน้าที่ของหมวดคำในนามวลี และกริยาวลี จะพิจารณาในฐานะ ที่เป็นส่วนประกอบของนามวลี และของกริยาวลีตามลำดับ ดังนี้ คือ

๑.๑ หน้าที่ของหมวดคำในนามวลี หมวดคำ ๑๒ หมวด (ในข้อ ๑.๑ หน้า ๕๕) แบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด ตามหน้าที่ที่เป็นส่วนประกอบของนามวลี คือ

๑ คู่นี้ อยู่ในบทที่ ๑ หน้า ๘.

๒ คู่นี้ อยู่ในบทที่ ๑ หน้า ๑๐.

๑.๑.๑ ชนิดที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหลัก^๑ ของนามวลี ซึ่งมีอยู่
หน่วยเดียว คือ หน่วยหลัก (๑)

หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของนามวลี ประเภทหน่วยหลัก มี ๓ หมวด คือ
หมวดคำนาม หมวดคำสรรพนาม และหมวดคำเชื่อมนาม คำ ๓ หมวดนี้ จะปรากฏเป็น
หน่วยหลักในลักษณะต่อไปนี้ คือ

๑.๑.๑.๑ คำนามคำเดียว เช่น

กวะ^๕

น้อง

sia^๔

เสื่อ

๑.๑.๑.๒. คำสรรพนามคำเดียว เช่น

kha:^๔-caw^๔

किन

haw

เรา

๑.๑.๑.๓ คำนาม ๒ คำ เช่น

sia^๔ me:^๓

เสื่อ แม่

ba:n^๔ som^๑-si:^๑

บาน สมศรี

^๑ ส่วนหลัก ของนามวลี หมายถึงส่วนที่สามารถปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพังเป็น
"แบบโครงสร้างของนามวลี" (ดูหน้า ๔๔) ได้ หรือจะปรากฏและทำหน้าที่เป็น
ส่วนหลักของส่วนขยาย (ดูหน้า ๕๒) ใน "แบบโครงสร้างของนามวลี" ที่มีส่วนขยาย
อยู่ด้วยก็ได้

๑.๑.๑.๔ คำนาม คำเชื่อมนาม คำนาม เช่น

thuay⁴ kap¹ cu:n⁵
ถวย กับ ขอน

pa:k²-ka:¹ ka: din-sa:¹
ปากกา หรือ ดินสอ

๑.๑.๑.๕ คำนาม คำสรรพนาม เช่น

din-sa:¹ chan¹
ดินสอ ฉันทัน

ma:³ the:
มือ เหว

๑.๑.๑.๖ คำนาม คำเชื่อมนาม คำสรรพนาม เช่น

no:⁵ khwa:¹ haw
น้อง ของ เรา

ma:³ kap¹ po:³ khwa:¹ the:
แม่ กับ พ่อ ของ เหว

๑.๑.๑.๗ คำสรรพนาม คำเชื่อมนาม คำสรรพนาม เช่น

chan¹ kap¹ the:
ฉันทัน กับ เหว

ha:¹ kap¹ khiŋ
กัน กับ แก

๑.๑.๒ ชนิดที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย ของนามวลี ซึ่งมีอยู่ ๓ หน่วย คือ
หน่วยคุณศัพท์ (ค) หน่วยจำนวน (จ) และหน่วยกำหนด (ก)

ส่วนขยาย หมายถึงส่วนที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพังเป็น "แบบ
โครงสร้างของนามวลี" (คู่มือ ๔๔) ในประโยคเริ่มได้จะต้องปรากฏและทำหน้าที่นี้
ร่วมกับส่วนหลัก (คู่มือ ๓๑) เสมอและทำหน้าที่ขยายส่วนหลักในนามวลีนั้น

๑.๑.๒.๑ ชนิดที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยคุณศัพท์ (ค) หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของนามวิ ประเภทหน่วยคุณศัพท์ มี ๒ หมวด คือ หมวดคำคุณศัพท์ และหมวดคำลักษณนาม คำ ๒ หมวดนี้ จะปรากฏเป็นหน่วยคุณศัพท์ในลักษณะต่อไปนี้ คือ

(๑) คำคุณศัพท์คำเดียว เช่น

saːa⁴ kaw²
สี่ เกา

ka-po:ŋ may²
กระโปรง ใหม่

(๒) คำลักษณนาม คำคุณศัพท์ เช่น

pha:ˋ⁴ phɛ:ŋ¹ de:ŋ
ผา นีน แดง

lu:k³ khon flay²
ลูก คน โท

๑.๑.๒.๒ ชนิดที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยจำนวน (จ) หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของนามวิ ประเภทหน่วยจำนวน มี ๕ หมวด คือ หมวดคำลักษณนาม หมวดคำจำนวนนับ หมวดคำลำดับที่ หมวดคำหน้าจำนวน และหมวดคำหลังจำนวน คำ ๕ หมวดนี้ จะปรากฏเป็นหน่วยจำนวนในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

(๑) คำลักษณนามคำเดียว เช่น

sa:t² phɛ:ŋ¹
สี่ นีน

mɔ:ŋ¹ ken²
หมอน ไบ

(๒) คำจำนวนนับ คำลักษณนาม เช่น

cɔ:ŋ⁴ sa:m¹ kan
รม สาม คัน

khaw⁴ - sa:n¹ lasy¹ piat³
ชาวสาร หลาย กระบุง

(๓) คำลักษณนาม คำอำคัมภ์ เช่น

pa:k² - ka:r¹ da:m⁴ naŋ³
ปากกา คาม หนึ่ง

le:k³ khw:⁴ le:k³
เลข ขอ แรก

(๔) คำลักษณนาม คำหลังจำนวน เช่น

pha:⁴ met⁵ pa:y¹
ผา เมตร กวา

na:m⁵ - pa:¹ cw:n⁵ kəŋ²
นำปลา ขอน ครึ่ง

(๕) คำหน้าจำนวน คำลักษณนาม เช่น

ma:⁵ the:m¹ tua¹
มา อีก ตัว

bu-li: sak⁵ baw⁴
บุตรี สัก มวน

(๖) คำหน้าจำนวน คำจำนวนนับ คำลักษณนาม คำหลังจำนวน

na:m⁵ - ta:n¹ the:m¹ so:ŋ¹ cw:n⁵ kəŋ²
นำตาล อีก สอง ขอน ครึ่ง

pha:⁴ tɛŋ ha:⁴ met⁵ pa:y²
ผา หนึ่ง ห้า เมตร กวา

๑.๑.๒.๓ ชนิดที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกำหนด (ก) หมวดคำที่ทำหน้าที่
เป็นส่วยขยายของนามวลีประเภทหน่วยกำหนด มี ๓ หมวด คือ หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง
หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก และหมวดคำลักษณนาม คำ ๓ หมวดนี้จะปรากฏเป็นหน่วยกำหนด
ในลักษณะต่อไปนี้ คือ

(๑) คำบอกกำหนดเสียงสูงคำเดียว เช่น

<u>ba:n⁴</u>	<u>ni:⁵</u>
บาน	นี่
<u>naŋ¹ - si:¹ nan⁵</u>	
หนังสือ	นั้น

(๒) คำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก คำเดียว เช่น

<u>ba:n⁴</u>	<u>ni:⁴</u>
บาน	นี่
<u>naŋ¹ - si:¹ han⁴</u>	
หนังสือ	นั้น

(๓) คำลักษณนาม คำบอกกำหนดเสียงสูง เช่น

<u>ke:ŋ¹</u>	<u>thuay⁴</u>	<u>ni:⁵</u>
แกง	ชาม	นี่
<u>tu:⁴ ken² nan⁵</u>		
ตุ	ใบ	นั้น

๑.๒ หน้าที่ของหมวดคำในกริยาวลี คำ ๑๑ หมวด (ในข้อ ๑.๒ หน้า ๖๔.)
อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด ตามหน้าที่ที่เป็นส่วนประกอบของกริยาวลี คือ

๑.๒.๑ ชนิดที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหลัก ของกริยาวลี ซึ่งมีอยู่หน่วยเดียว
คือ หน่วยแกน (ก)

หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของกริยาวลี ประเภทหน่วยแกน มี ๖ หมวด
คือ หมวดคำกริยากรรม ๑ หมวดคำกริยากรรม ๒ หมวดคำกริยากรรม หมวดคำกริยา-
ทวิกรรม หมวดคำหน้ากริยา และหมวดคำหลังกริยา คำ ๖ หมวดนี้ จะปรากฏเป็นหน่วยแกน
ในลักษณะต่อไปนี้ คือ

๑.๒.๑.๑ คำกริยาคำเดียว เช่น

tew

เดิน

kin¹

กิน

ce:k²

แจก

๑.๒.๑.๒ คำกริยา ๒ คำ เช่น

khon⁵ ha:¹

คน ทำ

kin⁴ tok¹

กำลัง ตก

๑.๒.๑.๓ คำกริยา ๓ คำ เช่น

so:p³ tew pho:²

ชอบ เดิน กู

๑ ส่วนหลัก ของกริยาวลี หมายถึงส่วนที่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพัง
เป็น "แบบโครงสร้างของกริยาวลี" (ดูหน้า ๘๑) ได้ หรือจะปรากฏ และทำหน้าที่เป็น
ส่วนหลักของส่วนขยาย (ดูหน้า ๘๔) ใน "แบบโครงสร้างของกริยาวลี" ที่มีส่วนขยาย
อยู่ด้วย ก็ได้

khi:4 - kha:n5 naŋ3 faw4
ช้เกียจ   ้ง   ฝ้า

๑.๒.๑.๔ คำกริยา ๔ คำ เช่น

lɔ:m3 tew khon5 ha:1
เว็ม   เ็น   ัน   หา

?ew2 tew khia2 ha:1
เพ็ว   เ็น   ็ย   หา

๑.๒.๑.๕ คำหน้ากริยา คำกริยา เช่น

pay ?ew2
ไป   เพ็ว
ma: to:y ha:1
มา   ตาม   หา

๑.๒.๑.๖ คำกริยา คำหลังกริยา เช่น

kep1 way5
เก็ม   ัว
no:n1 lap1 hia1
นอน   หลับ   เสีย

๑.๒.๑.๗ คำหน้ากริยา คำกริยา คำหลังกริยา เช่น

pay ?aw ma:
ไป   เอา   มา
pay kep1 way5
ไป   เก็ม   ัว

๑.๒.๒ ชนิดที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย ของกริยาวลี ซึ่งมีอยู่
๓ หน่วย คือ หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน (ช ๑) หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน (ช ๒)
และหน่วยขยาย (ช)

๑.๒.๒.๑ หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน (ช ๑)

หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของกริยาวลี ประเภทหน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน
มี ๒ หมวด คือ หมวดคำช่วยหน้ากริยา และหมวดคำปฏิเสธ คำ ๒ หมวดนี้ จะปรากฏเป็น
หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน ในลักษณะต่อไปนี้ คือ

(๑) คำช่วยหน้ากริยา คำเดียว เช่น

ca^{?2} pay

จะ ไป

ke:y kin¹

เคย กิน

(๒) คำช่วยหน้ากริยา ๒ คำ เช่น

kam¹ - laŋ ca^{?2} no:n

กำลัง จะ นอน

ca^{?2} do:n ti:¹

จะ โคน ตี

(๓) คำช่วยหน้ากริยา ๓ คำ เช่น

ba - la:ŋ⁴ ca^{?2} to:ŋ⁴ pik⁵

คง จะ ทอง กลับ

* ส่วนขยาย ในกริยาวลี หมายถึงส่วนที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามคำทั้ง
เป็น "แบบโครงสร้างของกริยาวลี" (ดูหน้า ๕๑) ในประโยคเริ่มได้ จะต้องปรากฏและ
ทำหน้าที่ร่วมกับส่วนหลัก (ดูหน้า ๕๖) เสมอ และทำหน้าที่ขยายส่วนหลัก ในกริยาวลี
นั้น

na:⁴ ca?² day⁴ pay
นา จะ ไค ไป

(๘) คำช่วยหน้ากริยา ๘ คำ เช่น

ba-la-ŋ⁴ ca?² ka:³-ha:¹ ke:y ma:
คง จะ เพิ่ง เคย มา
ca?² to:ŋ⁴ ke:y do:n khop¹
จะ ทอง เคย โคน กัก

(๙) คำปฏิเสธคำเดียว เช่น

bo:² lap¹
ไม่ หลับ
bo:² si:w:m ma:
ไม่ ยอม มา

๑.๒.๒.๒ หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแก่น (ข ๒)

หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของกริยาวลี ประเภทหน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแก่น มีหมวดเดียว คือ หมวดคำช่วยหลังกริยา ซึ่งจะปรากฏในลักษณะต่อไปนี้ คือ

(๑) คำช่วยหลังกริยาคำเดียว เช่น

naŋ³ yu:²
นั่ง อยู่

(๒) คำช่วยหลังกริยา ๒ คำ เช่น

naŋ³ kin¹ yu:² le:w⁵
นั่ง กิน อยู่ แล้ว

๑.๒.๒.๓ หน่วยขยาย (ข)

หมวดคำที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายของกริยาวลี มีหมวดเดียว คือ หมวดคำกริยาวิเศษณ์ นอกจากนี้ ยังมีวลีศรฐานะ^๑ อีก ๒ ชนิด คือ สถานาวลี^๒ ๒ ศรฐานะ และกาลาวลี^๓ ๒ ศรฐานะ หมวดคำกริยาวิเศษณ์ และวลีศรฐานะทั้งกล่าว จะปรากฏเป็นหน่วยขยายในลักษณะต่อไปนี้ คือ

(๑) คำกริยาวิเศษณ์คำเดียว เช่น

lon³ ca:⁵
วิ่ง ขา

de:ŋ pɔŋ⁴ - lɔŋ⁴
แกง แจ

(๒) คำกริยาวิเศษณ์ ๒ คำ เช่น

han¹ thi:² kha-na:²
เห็น ชัก มาก

ma: cia² te:⁵ - te:⁵
มา บอย จริง ๆ

(๓) คำกริยาวิเศษณ์ ๓ คำ เช่น

thiaŋ¹ kan¹ daŋ kha-na:²
เตียง ก้น กิ่ง มาก

ʔu:⁴ kan¹ muan³ kha-na:²
คย ก้น สุนก มาก

^๑ วลีศรฐานะ หมายถึงวลีซึ่งศรฐานะลงมาทำหน้าที่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของวลี

^๒ กูเรื่อง หมวดคำในสถานาวลี ในบทนี้ หน้า ๘๕.

^๓ กูเรื่อง หมวดคำในกาลาวลี ในบทนี้ หน้า ๘๓.

(๔) สถานวลีศฐานะ เช่น

wa:ŋ bon to^{?5}

วาง บน โตะ

no:n ti:3 pa:n⁵ tu:4

นอน ที่ โต คุ

(๕) กาลวลีศฐานะ เช่น

la: phak⁵ sa:m¹ wan

ลา พัก สาม วัน

le:ŋ⁵ sut¹ pi:1

แลง ตลอด ปี

(๖) สถานวลีศฐานะ กาลวลีศฐานะ เช่น

pay ta:ŋ no:k³ wan-kham³

ไป ข้างนอก ทั้งวัน

lap¹ bon tian ni:5 keŋ² cua³-mo:ŋ

หลับ บน เียง นี้ ครั้ง ชั่วโมง

(๗) คำกริยาวิเศษณ์ สถานวลีศฐานะ เช่น

pa?¹ kan¹ ti:3 ha:n⁵-kha:y¹-kiak²

พบ กัน ที่ ถานชายรองเทา

tok¹-lon kan¹ bon ho:ŋ-phak⁵

ตกลง กัน บน โรงพัก

(๘) สถานวลีศฐานะ คำกริยาวิเศษณ์ เช่น

ma: ew² ti:3 ba:n⁴ cia²

มา เียง ที่ บ้าน ขอบ

hia?⁵ kap¹-kha⁴ nay taw¹-fay khon-dia¹w

ทำ กับ ชาว ใน ครัว เอง

(๘) คำกริยาวิเศษณ์ กาลวลีลक्षणะ เช่น

nia^{?5} khon-diaw sɔːŋ¹ cua³-moːŋ
 ทำ เอง สอง ชั่วโมง

phit¹ kan¹ sut¹ d̄ian
 ทะเลาะ กัน ตลอด เดือน

(๑๐) กาลวลีลक्षणะ คำกริยาวิเศษณ์ เช่น

noːn tɔːŋ¹ basy² sa-luat³

นอน ตอน บ่าย เสมอ

hian cop¹ piː¹ naː⁴ neː³

เวียน จบ ปี หน้า แน่

(๑๑) สถานวลีลक्षणะ กาลวลีลक्षणะ คำกริยาวิเศษณ์ เช่น

?ɔːk² pay taːŋ-noːk³ m̄ia³-kh̄iːn sa-luat³

ออก ไป ข้างนอก กลางคืน เสมอ

yuː² tiː³ baːn⁴ keŋ² d̄ian neː³

อยู่ ที่ บ้าน ครึ่ง เดือน แน่

(๑๒) คำกริยาวิเศษณ์ สถานวลีลक्षणะ กาลวลีลक्षणะ เช่น

pa^{?1} kan¹ tiː³ baːn⁴ kuː³ wan

พบ กัน ที่ บ้าน ทุกวัน

maː ?ew² kan¹ tiː³ kuŋ-thep³ sɔːŋ¹ tit⁵

มา เที่ยว กัน ที่ กรุงเทพฯ สอง อาทิตย์

จะเห็นได้ว่าการพิจารณาหน้าที่ของหมวดคำในนามวลี และกริยาสั้นนั้น จะต้องพิจารณาเป็น ๒ ชั้น คือ ชั้นแรก จะต้องพิจารณากาลวลีทั้ง ๒ ชนิด มีส่วนประกอบอะไรบ้าง

ชั้นที่ ๒ จึงจะพิจารณาว่าในส่วนประกอบแต่ละส่วนของนามวลี และกริยาสั้นนั้นมีหมวดคำใดที่ทำหน้าที่นั้นโดยบ้าง

ส่วนวลีอีก ๓ ชนิด คือ พิเศษวลี กาลวลี และสถานวลี ไม่ต่องกำหนดส่วนประกอบของวลีขึ้นมา แต่พิจารณาไต่เลยว่า หมวดคำใดบ้าง ที่ทำหน้าที่ในวลี แต่ละชนิดใด

๒. หน้าที่ของหมวดคำในพิเศษวลี

หมวดคำที่ทำหน้าที่ในพิเศษวลี มี ๒ หมวด คือ หมวดคำพิเศษ และหมวดคำบุพบท คำ ๒ หมวดนี้ จะปรากฏเป็นพิเศษวลี ในลักษณะต่อไปนี้ คือ

๒.๑ คำพิเศษคำเดียว เช่น

tham-ma-da: khaw¹ pik⁵ caw⁵

ธรรมดา เขา กลับ เขา

de:ŋ bo:² ma: le:w⁵ na:⁴-kua¹

แดง ไม่ มา แล้ว นากลับ

๒.๒ คำบุพบท ta:m¹ 'ตาม' กับคำพิเศษ เช่น

ta:m¹ pok - ka - ti^{?1} ha:n⁵ pit¹ wan tit⁵

ตาม ปกติ ราน ปิด วัน อาทิตย์

ta:m¹ tham-ma-da: khon-cay⁵ luk⁵ caw⁵

ตาม ธรรมดา คนไซ่ คั้น เขา

๓. หน้าที่ของหมวดคำในกาลวลี

หมวดคำที่ทำหน้าที่ในกาลวลี มี ๔ หมวด คือ หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ ๑ หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ ๒ หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง หมวดคำจำนวนนับ หมวดคำลำดับที่ หมวดคำหน้าจำนวน หมวดคำหลังจำนวน และหมวดคำบุพบท คำ ๔ หมวดนี้ จะปรากฏเป็นกาลวลี ในลักษณะต่างๆ เช่น

๓.๑ คำบอกเวลาประเภทที่ ๑ คำเดียว เช่น

no:ŋ⁵ ca^{?2} ma: kham³ kham³

น้อง จะ มา คำ ๆ

ta-kis⁴ phay¹ ma:

ตะกั ใคร มา

๓.๒ คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ คำบอกเวลาประเภทที่ ๓ เช่น

to:n¹ kham³ kham³ lom yen

ก่อน คำ ๆ ลม เย็น

ma:a³ ta-ki:s⁴ phay¹ ma:

เมื่อ ตะก ไคร มา

๓.๓ คำบอกเวลาประเภทที่ ๒, ๒ หรือ ๓ คำ เช่น

ma:a³ wan de:s² ho:n⁵

ตอน กลางวัน แดด ร้อน

cua³ - mo:n wan phat¹ khu:s⁵ got⁵ so:n¹

ชั่วโมง วัน พุธสั ครุ งก สอน

๓.๔ คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ คำบอกกำหนดเสียงสูง เช่น

khə:n nan⁵ fon¹ tok¹

คืน นั้น ฝน ตก

khaw¹ ca^{?2} ma: wan ni:s⁵

เขา จะ มา วัน นี้

๓.๕ คำจำนวนนับ คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ เช่น

ho:n-hian khaw⁴ pe:s² mo:n

โรงเรียน เขา แปด โมง

lot⁵ ca:s⁵ pay si:s² cua³ - mo:n

รถ ชา ไป สี่ ชั่วโมง

๓.๖ คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ คำลำดับที่ เช่น

no:n⁵ ma: yu:s² kuŋ - thep³ pi:s¹ na:n³

น้อง มา อยู่ กรุงเทพฯ ปี หนึ่ง

tit⁵ ti:s³ - so:n¹ khaw¹ ca^{?2} la: na:n

อาทิตย์ที่สอง เขา จะ ลา งาน

๓.๓ คำนำหน้าจำนวน คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ เช่น

sak⁵ wan the: ca^{?2} to:η⁴ lo:y
สัก วัน เชอ จะ ตอง ราย
me:³ khay³ yu:² kap¹ no:η the:m¹ d¹an
แม่ อยาก อยู่ กับ น้อง อีก เดือน

๓.๔ คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ คำหลังจำนวน เช่น

ho:η-hian pit¹ d¹an pa:y¹
โรงเรียน ปิด เดือน กว่า
khaw¹ hian pha-la^{?5} ma: pi:¹ k²η²
เขา เรียน พอ มา ปี ครึ่ง

๓.๕ คำบุพบท คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ เช่น

ba:n⁴ haw mi: phon-la-may⁵ sut¹ pi:¹
บ้าน เรา มี ผลไม้ ตลอด ปี
ka:η¹ d¹an me:³ ca^{?2} ma: kuη - thep³
กลาง เดือน แม่ จะ มา กรุงเทพฯ

๔. หน้าที่ของหมวดคำในสถานวลี

หมวดคำที่ทำหน้าที่ในสถานวลี มี หมวดเดี่ยว คือ หมวดคำบุพบท ซึ่งอาจจะทำหน้าที่
ร่วมกับวลีชนิดหนึ่ง คือ นามวลี ก็ได้ ^{ส่วน} หมวดคำบุพบท และนามวลี จะปรากฏเป็นสถานวลี
ในลักษณะต่อไปนี้ คือ

๔.๑ คำบุพบท ๒ คำ เช่น

me:³ naη³ ta:η no:k³
แม่ นั่ง ข้าง นอ

๔.๒ คำบุพบท นามวลี เช่น

khua wa:ŋ yu:² bon to:⁷⁵ kho:ŋ¹ de:ŋ
 ของ วาง อยู่ บน โตะ ของ แดง

pi:³-kham sak⁵ pha:⁴ ti:³ na:m⁵-bo:²
 ที่คำ ซัก ผ่า ที่ บอนำ

๔.๓ คำบุพบท ๒ คำ นามวลี เช่น

me:w no:n ti:³ pa:n⁵ tu:⁴ ka: to:⁷⁵
 แมว นอน ที่ ใต้ ตุ หรือ โตะ

po:³ pu:k² do:k² ti:³ na:⁴ ba:n⁴ may²
 ห่อ ปลูก ทอกไม้ ที่ หนา บาน ใหม่

๔.๔ คำบุพบท ๓ คำ นามวลี เช่น

lot⁵ con ma:¹ tat⁵ ti:³ ka:ŋ¹ sa-pha:n
 รถ ชน หม่า ตรง ที่ กลาง สะพาน

fon¹ hua³ tat⁵ ti:³ kha:ŋ⁴ pa-tu:¹
 ผ่น รว้ ตรง ที่ ข้าง ประตู

หมายเหตุ มีหมวดคำหมวดหนึ่ง คือ หมวดคำเชื่อมอนุพากย์ ซึ่งไม่ได้ทำหน้าที่ทั้งในประโยค และในวลี กล่าวคือ ไม่ได้ทำหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนประกอบของประโยคในประโยคเริ่ม และไม่ได้ทำหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนประกอบของวลี แต่คำเชื่อมอนุพากย์ จะปรากฏและ ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อม อนุพากย์ตั้งแต่ ๒ อนุพากย์ขึ้นไป (ดูบทที่ ๓ หน้า ๕๗) เช่น

๑. khaw¹ bo:² ma: ho:ŋ-hian | pha:⁷⁵ bo:²
 เขา ไม่ มา โรงเรียน เพราะ ไม่

sa-ba:y

สบาย

คำเชื่อมอนุพากย์ pha:⁷⁵ เพราะ ทำหน้าที่เชื่อมอนุพากย์ khaw¹ bo:²
 ma: ho:ŋ-hian 'เขาไม่มาโรงเรียน' กับอนุพากย์ bo:² sa-ba:y 'ไม่สบาย'

๒. dam	sw:p ³	?ay - tim	khaw ¹	<u>le:y</u>
คำ	ขอบ	ไอศกรีม	เขา	<u>เลย</u>

kin¹ sw:n¹ thuay⁴
กิน สอง ถวย

คำเชื่อมอนุพากย์ le:y 'เลย' ทำหน้าที่เชื่อมอนุพากย์ dam sw:p³
?ay-tim 'คำขอบไอศกรีม' กับอนุพากย์ khaw¹ kin¹ sw:n¹ thuay⁴
'เขากินสองถวย'

โครงสร้างของนามวลีและกริยาวลี

หมวดคำต่าง ๆ สามารถแยกกัน หรือทำหน้าที่ร่วมกัน
เป็นส่วนประกอบของนามวลี หรือของกริยาวลี และส่วนประกอบของนามวลี หรือกริยาวลี
เหล่านี้ก็จะประกอบกันเข้าเป็น "แบบโครงสร้างของนามวลี" หรือ "แบบโครงสร้างของ-
กริยาวลี" ตามลำดับอีกทีหนึ่ง

ในจำนวนส่วนประกอบของนามวลี ๔ ชนิด คือ หน่วยหลัก (๑)
หน่วยคุณศัพท์ (๒) หน่วยจำนวน (๓) และหน่วยกำหนด (๔) มีอยู่ ๑ ชนิด ที่สามารถ
ปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำดับเป็น "แบบโครงสร้างของนามวลี" ในประโยคเริ่มได้ คือ
หน่วยหลัก ซึ่งทำหน้าที่เป็น ส่วนหลัก ในนามวลี ส่วนอีก ๓ ชนิด คือ หน่วยคุณศัพท์ หน่วยจำนวน
และหน่วยกำหนด ซึ่งทำหน้าที่เป็น ส่วนขยาย ในนามวลี นั้น ไม่สามารถปรากฏ และ
ทำหน้าที่ตามลำดับเป็น "แบบโครงสร้างของนามวลี" ในประโยคเริ่มได้ จะต้อง มี
หน่วยหลัก—ปรากฏอยู่ด้วยเสมอ

ในจำนวนส่วนประกอบของกริยาวลี ๔ ชนิด คือ หน่วยแกน (๑)
หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน (๒) หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน (๓) และหน่วยขยาย
(๔) มีอยู่ ๑ ชนิด ที่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำดับเป็น "แบบโครงสร้างของ
กริยาวลี" ในประโยคเริ่มได้ คือ หน่วยแกน ซึ่งทำหน้าที่เป็น ส่วนหลัก ในกริยาวลี
ส่วนอีก ๓ ชนิด คือ หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน และ
หน่วยขยาย ซึ่งทำหน้าที่เป็น ส่วนขยาย ในกริยาวลี นั้น ไม่สามารถปรากฏ และ

ทำหน้าที่ตามลำพัง เป็น "แบบโครงสร้างของกริยาวลี" ในประโยคเริ่มได้ จะต้องมี
หน่วยแกน ปรากฏอยู่ควยเสมอ

แบบโครงสร้างของนามวลี

ส่วนประกอบของนามวลี ๔ ชนิด คือ หน่วยหลัก (ล) หน่วยคุณศัพท์ (ค)
หน่วยจำนวน (จ) และหน่วยกำหนด (ก) จะทำหน้าที่ตามลำพัง หรือทำหน้าที่ร่วมกันเป็น
"แบบโครงสร้างของนามวลี" ในประโยคเริ่ม รวมเป็น ๑๒ แบบด้วยกัน คือ

๑. ล เชน

sia⁴

เสื้อ

co:n⁵ kap¹ thuay⁴

ชอน กับ ชาม

๒. ล ค เชน

sia⁴ / may²

เสื้อ / ใหม่

ka-po:n / kaw²

กระโปรง / เกา

๓. ล จ เชน

pet¹ / so:n¹ tua¹

เปิด / สอง ตัว

pha:⁴ / the:m¹ hok¹ met⁵ pa:y¹

ผ้า / อีก หก เมตร กว่า

๔. ล ก เชน

ba:n⁴ / ni:⁵
บ้าน / น้

na:⁴-ta:n² | ba:n nan⁵
หน้าต่าง | บ้าน น้

๕. ล ค จ เชน

kaw⁴ - ? i:⁴ | may² | so:n¹ tua¹
แกอ | ไหม | สอง ทัว

co:n⁵ | dam | sa:m¹ kan
ถม | กำ | สาม คัน

๖. ล จ ค เชน

pa:¹ | so:n¹ tua¹ | no:y⁴ no:y⁴
ปลา | สอง ทัว | เล็ก ๆ

ke:n¹ | the:m thuay⁴ | k'ay² k'ay²
แกง | อี้ก ชาม | ใหญ่ ๆ

๗. ล ค ก เชน

pa:k-ka:¹ | sa:m⁴ de:n | ni:⁵
ปากกา | คม แดง | น้

wit⁵-tha-yu⁵ | khi:n³ may² | han⁴
วิทยุ | เครื่อง ใหม | น้

๘. ล จ ก เชน

na:m ⁵ - pa: ¹	สว:ง ¹	khuat ²	han ⁴
น้ำปลา	สอง	ชวก	น่น

nak ⁵ - lian	ha: ⁴	khon	ni: ⁵
นักเรียน	หา	คน	นี้

๙. ล ก จ เชน

tho:	khon	nan ⁵	khon	diaw
ขอ	คน	นั้น	คน	เที่ยว

mu: ¹	tua	nan ⁵	tho:m	tua ¹
หมู	ตัว	นั้น	อีก	ตัว

๑๐. ล ค จ ก เชน

ba:n ⁴	may ²	สว:ง ¹	lan ¹	nan ⁵
บ้าน	ใหม่	สอง	หลัง	นั้น

kay ²	no:y ⁴	สว:ง ¹	tua ¹	pu:n ⁵
ไก่	เล็ก	สอง	ตัว	นูน

๑๑. ล ค ก จ เชน

khu:	kaw ²	khon	ni: ⁵	khon	diaw
ครู	เก่า	คน	นี้	คน	เที่ยว

ba:n ⁴	lan ¹	no:y ⁴	han ⁴	tho:m ¹	lan ¹	nan ³
บ้าน	หลัง	เล็ก	น่น	อีก	หลัง	หนึ่ง

๑๒. ล จ ค ก เช่น

ya:n	-	lop ⁵		so:n ¹	?	an		no:y ⁴		ni: ⁴
ยาง		ลบ		สอง		อัน		เล็กๆ		นี้

sia ⁴		the:m ¹	si: ²	tua ¹	fiay ²	fiay ²		pu:n ⁵
เสือ		อีก	สี่	ตัว	ใหญ่	ๆ		นูน

โครงสร้างของกริยาวลี

ส่วนประกอบของกริยาวลี ๔ ชนิด คือ หน่วยแกน (ก) หน่วยช่วยกริยา
 หน้าหน่วยแกน (ข ๑) หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน (ข ๒) และหน่วยขยาย (ข)
 จะทำหน้าที่ตามลำดับ หรือทำหน้าที่รวมกันเป็น "แบบโครงสร้างของกริยาวลี" ในประโยคเริ่ม
 รวมเป็น ๑๐ แบบด้วยกัน คือ

๑. ก เช่น

naŋ ³	
นั่ง	
khon ⁵	ha: ¹
คน	หา

๒. ก ข ๒ เช่น

no:n		yu: ²
นอน		อยู่

naŋ ³	tha: ⁴		yu: ²	le:w ⁵
นั่ง	รอ		อยู่	แล้ว

๓. ก ข เช่น

kin ¹		nak ⁵
กิน		มาก

pa^{?1} / kan¹ ti:³ ba:n⁴
 พบ / กัน ที่ บ้าน

๔. ก ข ๒ ข เช่น

no:n / yu:² bor. tian
 นอน / อยู่ บน เคียง

pik⁵ / le:w⁵ mia³ ta-wa:
 กลับ / แล้ว เมื่อ วาน

๕. ก ข ๒ ๒ เช่น

?u:⁴ / kan¹ yu:²
 คุย / กัน อยู่

ma: / kan¹ the:m¹ / le:w⁵
 มา / กัน อีก / แล้ว

๖. ข ๑ ก เช่น

ca^{?2} / ce:k²
 จะ / แจก

คุณวิทยภัทรพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

kam¹ - lan ca^{?2} / khon⁵ ha:¹
 กำลัง จะ / คน ทา

๗. ข ๑ ก ข ๒ เช่น

na:⁴ ca^{?2} / pay / le:w⁵
 นำ จะ / ไป / แล้ว

bo:² ko:y³ / tuy⁴ / yu:² le:w⁵
 ไม่ คอย / อวน / อยู่ / แล้ว

๘. ช ๑ ก ช เชน

caŋ³ | tew | ca:⁵
มัก | เค้น | ชำ

tha:³ | ca?² | yu:² | may ho:⁴
ท่า | จะ | อยู่ | ใน | ทอง

๘. ช ๑ ก ช ๒ ช เชน

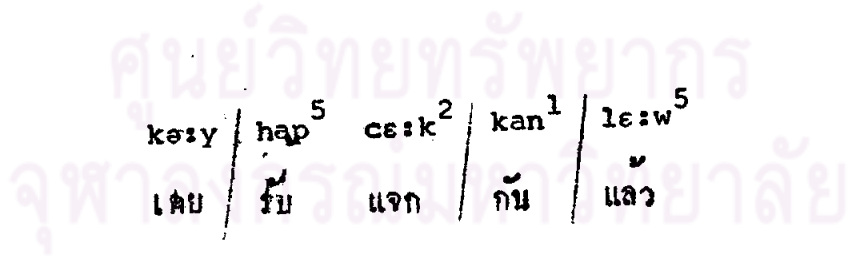
caŋ³ | pay lap¹ | yu:² | lan¹ ba:n⁴
มัก | ไป | หลับ | อยู่ | หลัง | บ้าน

day⁴ | mas[?] ew² | le:w⁵ | ta-wa:
ไต่ | มา | เทียว | แล้ว | เม่อวาน

๑๐. ช ๑ ก ช ช ๒ เชน

kin | kin¹ | kan¹ | yu:²
ยัง | กั้น | กั้น | อยู่

ke:y | hap⁵ | ce:k² | kan¹ | le:w⁵
เคย | ฝึบ | แจก | กั้น | แล้ว

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของหมวดคำชนิดต่าง ๆ ทั้งในชั้นประโยค ในฐานะที่เป็น ส่วนประกอบของประโยค ในประโยคเริ่ม และในชั้นวลี ในฐานะเป็นส่วนประกอบของ วลีชนิดต่าง ๆ ว่าสามารถทำหน้าที่ตามลำพังได้หรือไม่ เป็นเกณฑ์แล้ว สามารถแบ่งคำ ๒๕ หมวด ออกเป็น ๒ จำพวก คือ

๑. หมวดคำหลัก ^{หมวดคำหลัก} เมื่อพิจารณาในชั้นประโยคจะเป็นหมวดคำที่สามารถทำหน้าที่ ตามลำพังเป็นส่วนประกอบประเภทมูลฐาน หรือประเภทเสริมของประโยค ในประโยคเริ่ม ใด และในชั้นวลี ก็สามารถทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของนามวลี หรือกริยาวลีใด หรือไม่ก็สามารถทำหน้าที่ตามลำพังเป็นพิเศษวลี หรือกาลวลีใด มีอยู่ ๘ หมวด คือ

- ๑.๑ หมวดคำนาม
- ๑.๒ หมวดคำสรรพนาม
- ๑.๓ หมวดคำกริยาอาการ ๑
- ๑.๔ หมวดคำกริยาอาการ ๒
- ๑.๕ หมวดคำกริยาสกรรม
- ๑.๖ หมวดคำกริยาทวิกรรม
- ๑.๗ หมวดคำพิเศษ
- ๑.๘ หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ ๑

๒. หมวดคำไวยากรณ์ ^{หมวดคำไวยากรณ์} เมื่อพิจารณาในชั้นประโยคจะเป็นหมวดคำที่ไม่สามารถ ทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบประเภทมูลฐาน หรือประเภทเสริมของประโยค ใน ประโยคเริ่ม ใด จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำหลัก และ/หรือ คำไวยากรณ์ด้วยกัน และ ในชั้นวลี ก็ไม่สามารถทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของนามวลี หรือของกริยาวลีใด นอกจากนั้นยังไม่สามารถทำหน้าที่ตามลำพัง เป็น พิเศษวลี กาลวลี หรือสถานวลีใด จะ ต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำหลัก และ/หรือ คำไวยากรณ์ด้วยกัน มีอยู่ ๑๘ หมวด คือ

- ๒.๑ หมวดคำลักษณนาม
- ๒.๒ หมวดคำคุณศัพท์
- ๒.๓ หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง

- ๒.๔ หมวดค่าบอกกำหนดเสียงสูง-ตก
- ๒.๕ หมวดค่าจำนวนนับ
- ๒.๖ หมวดค่าลำดับที่
- ๒.๗ หมวดค่าหน้าจำนวน
- ๒.๘ หมวดค่าหลังจำนวน
- ๒.๙ หมวดค่าช่วยหน้ากริยา
- ๒.๑๐ หมวดค่าช่วยหลังกริยา
- ๒.๑๑ หมวดค่าหน้ากริยา
- ๒.๑๒ หมวดค่าหลังกริยา
- ๒.๑๓ หมวดค่าปฏิเสธ
- ๒.๑๔ หมวดค่ากริยาวิเศษณ์
- ๒.๑๕ หมวดค่าบอกเวลาประเภทที่ ๒
- ๒.๑๖ หมวดค่าเชื่อมนาม
- ๒.๑๗ หมวดค่าบุพบท
- ๒.๑๘ หมวดค่าลงท้าย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย